

**ROGER
BALLEN**

FATE

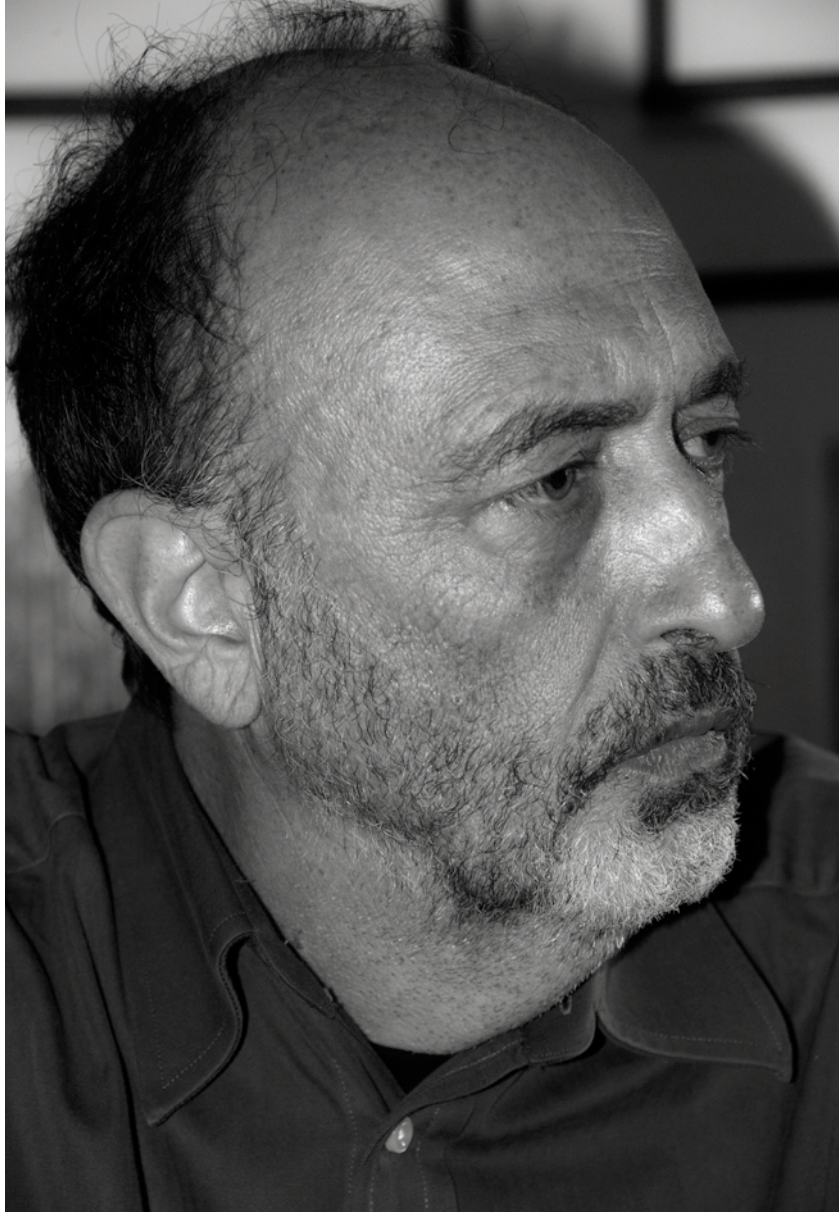

ROGER BALLEN FATE

**Museu
de Montserrat**

28 de juliol -
12 d'octubre 2015

Roger Ballen
© Marguerite
Rossouw

VENIM DE LA NIT

Destí és una paraula que de vegades sona a fortuna i d'altres a fatalitat. A més, és una paraula que crida, que provoca, i és aquesta una de les característiques més especials de *Fate*, mostra que reuneix 35 fotografies de les sèries més representatives de l'artista i fotògraf Roger Ballen (Nova York, 1950), que destaca en la seva feina per retratar l'estranya i gairebé monstruosa realitat dels habitants de les zones rurals i dels suburbis a Sud-àfrica.

Aquesta exposició convida l'espectador a enfrontar-se a la dicotomia que planteja aquest terme; aquí Roger Ballen pren les cartes, les barreja i ens convida a jugar. A quin joc? Al que cadascú triï, atès que les seves fotografies són cridades a parlar de tot. Ballen ens ofereix les dades a partir de les quals cadascú n'elabora un significat.

És difícil determinar on comença i on acaba l'univers fotogràfic de Roger Ballen, però és una certesa que en el seu treball coexisteixen el dolor i l'esperança. La seva exploració, que més que creativa és humana, l'ha portat a elaborar diferents sèries –cadascuna més abstracta que l'anterior– on persones, objectes i animals construeixen relacions torbadores i màgiques; atorga protagonisme a l'absurd per parlar de la fatalitat que viu i mor als ulls dels habitants d'aquests suburbis dia rere dia.

Fer fotografies és una ciència i un art que Ballen coneix molt bé. Des dels 13 anys, quan la seva mare va ser contractada com a editora gràfica de l'Agència Magnum, ha estat en contacte amb la fotografia. Va ser una passió que va créixer amb els anys i que, finalment, quan els seus estudis de geòleg el van dur fins a Sud-àfrica als anys 80, es va convertir en un tot i en el punt de partida d'una carrera que avui compleix més de quaranta-cinc anys i que deixa com a resultat una de les obres fotogràfiques més commovedores i de segell únic al món dels últims anys.

Roger Ballen és un miner a qui li interessa excavar a les parts més profundes de la ment humana i així generar “fortes declaracions psicològiques”, com afirmava en una de les últimes entrevistes. Per això el significat que amaga la seva obra és complex, però suficient perquè cadascú dels qui ens trobem amb ella entenguem que és un artista que no segueix els paràmetres generals de l’art sinó els seus particulars.

Ha creat el seu propi món, on viu, i amb les seves fotografies ha fabricat una porta per convidar-nos a veure aquest món tan demolidor i exquisidament estrany que no passa desapercebut i que s’instal·la en l’interior de qui el veu; ens obliga a obrir els ulls i ser conscients d’allò que hi ha més enllà dels murs. Amb la singularitat que el caracteritza, exposa una versió de la condició humana tan inquietant que tractar d’entendre el veritable significat de realitat o, més encara, de bellesa, esdevé una experiència reveladora.

Roger Ballen té l’habilitat de l’orador i l’escriptor per evocar emocions i sentiments mitjançant les seves instantànies, sempre quadrades i en blanc i negre. La seva obra ens ha permès entendre que venim de la nit i que sempre en tornarem amb una idea més clara del que és la fatalitat. És un home a qui no li agrada pensar les paraules, però que ha fonamentat una obra que se’ns presenta com una declaració que, a més, està delineada per una bellesa tan sublim que, paradoxalment, fa que el món sembli un lloc menys nociu per viure-hi. Així que, com passa amb el destí, cadascú decideix si l’accepta o s’hi resisteix.

Natalia Castillo Verdugo

Investigadora i crítica d’art contemporani

EL FAT I LA COMPASSIÓ

Més que emocionar, Roger Ballen és un artista que commociona. Cada fotografia seva és un revulsiu que sotragueja la sensibilitat del burgès egoista que tots portem dintre, que qüestiona l'ansiosa recerca de confortabilitat que és el motor de l'economia i de l'ideal de vida occidental. L'artista és un subversiu que escup a la cara de la prepotència establerta com a normalitat mundial. Ballen és sud-africà de Johannesburg, però la misèria i l'abjecció que en aquesta exposició de fotografies ofereix a la nostra consideració no és la manllevada de l'*apartheid* sinó aquella que és inherent als febles, als xacrosos, als arraconats o llençats enmig de les immundícies, siguin infants, siguin ancians, blancs o negres, homes o dones de tot el món. Les infraestructures de les clavegueres de la pobresa són mundialment molt semblants, parlen el mateix llenguatge de resignació, desesperança, absència, por, anhel de tendresa, simbiosi amb el món animal, degradació tolerada pacíficament com un fet natural, com la calor i el fred.

L'exposició de Roger Ballen porta el nom de *Fate*, destí, fatalitat, averany. És el *fatum* dels llatins o l'*ananké* dels grecs, allò d'inevitable al qual estan sotmesos fins i tot els déus, i que pesa com una llosa sobre la condició humana. Aquesta és la impressió primera i punyent que ofereix aquesta sèrie de 35 fotografies. Tanmateix cada imatge provoca a l'espectador que no té pressa uns interrogants diferents. Una estranya bellesa de llum i de premeditada composició redimeix cada fotografia del pes que comporta, i ens fa albirar una dimensió amagada d'innocència que sol·licita una mirada compassiva en el sentit més fort i original de la paraula: *com-patir* (patir amb), compartir les sofrances, perquè en el destí de la humanitat tots som solidaris els uns dels altres. L'economia submergida del dolor, d'una manera o altra, ara o més tard, és comuna a tota la humanitat.

Si la bellesa redimeix, la compassió santifica. Els ulls compassius, que esguarden amb tendresa aquests subjectes lacerats en el seu entorn atrotinat, desendreçat i brut, injecten en aquests éssers una dimensió de gràcia que supera el pes de la fatalitat i de l'*ananké*. En tant que poden ser receptacles de l'amor d'aquell que els mira amb ulls tendres, els pobres i degradats poden esdevenir subjectes que estimen els seus connaturals. Aquella economia submergida del dolor, per la compassió, pot ser transfigurada en una nova economia universal d'amor que sana les ferides i les glorifica. Us convido, doncs, a veure l'exposició de Roger Ballen amb uns ulls oberts a la dura realitat humana, ulls que indaguen, ulls afinats que cerquen afinitats, ulls compassius que ens facin créixer en humanitat.

Josep de C. Laplana

Director del Museu de Montserrat

VENIMOS DE LA NOCHE

Destino es una palabra que a veces suena a fortuna y otras a fatalidad. Además es una palabra que llama, que provoca, siendo ésta una de las características más especiales de *Fate*, muestra que reúne 35 fotografías de las series más representativas del artista y fotógrafo Roger Ballen (Nueva York, 1950), quien se destaca en su trabajo por retratar la extraña y casi monstruosa realidad de los habitantes de las zonas rurales y de los suburbios en Sudáfrica.

Esta es una exposición que invita al espectador a enfrentarse a la dicotomía que atraviesa este término, acá Roger Ballen toma las cartas, las mezcla y nos invita a jugar. ¿Qué juego? El que cada quien elija, pues sus fotografías están llamadas a hablar de todo. Ballen nos da los datos y a partir de ellos cada uno elabora un significado.

Es difícil determinar en dónde comienza y en dónde termina el universo fotográfico de Roger Ballen, pero es una certeza que en su trabajo coexisten el dolor y la esperanza. Su exploración, que más que creativa es humana, lo ha llevado a elaborar distintas series –cada una más abstracta que la anterior– donde personas, objetos y animales construyen relaciones turbadoras y mágicas, dando protagonismo al absurdo, para hablar de la fatalidad que vive y muere en los ojos de los habitantes de estos suburbios día tras día.

Tomar fotografías es una ciencia y un arte que Ballen conoce muy bien. Desde los 13 años, cuando su madre fue contratada como editora gráfica de la Agencia Magnum, ha estado en contacto con la fotografía. Fue una pasión que creció con los años y que finalmente, cuando sus estudios como geólogo lo llevaron hasta Sudáfrica en los años 80, resultó convirtiéndose en un todo y en el punto de partida de una carrera que hoy en día cumple más de cuarenta y cinco años y que deja como resultado una de las obras fotográficas más conmovedoras y de sello único de los últimos años en el mundo.

Roger Ballen es un minero al que le interesa excavar en las partes más profundas de la mente humana y así generar “fuertes declaraciones psicológicas”, como afirmaba en una de sus últimas entrevistas. Por eso que el significado detrás de su obra sea complejo, pero suficiente para que cada uno de los que nos encontramos con ella, entendamos que es un artista que no sigue los parámetros generales del arte, sino los suyos propios.

Ha creado su propio mundo, vive allí, y con sus fotografías ha fabricado una puerta para invitarnos a ver ese mundo tan demoledor y exquisitamente extraño que no pasa desapercibido, y que se instala en el interior de quien lo ve; nos obliga a abrir los ojos y ser conscientes de lo que hay más allá de los muros. Con la singularidad que lo caracteriza, expone una versión de la condición humana tan inquietante, que tratar de entender el verdadero significado de realidad o, más aún, de belleza, se convierte en una experiencia reveladora.

Roger Ballen cuenta con las habilidades de un orador o escritor para evocar emociones y sentimientos a través de sus instantáneas, siempre cuadradas y a blanco y negro. Su obra nos ha permitido entender que venimos de la noche y que siempre volvemos a ella con una idea más clara de lo que es la fatalidad. Es un hombre al que no le gusta pensar las palabras, pero que ha cimentado una obra que se nos presenta como una declaración que además está delineada por una belleza tan sublime que, contradictoriamente, hace parecer al mundo un lugar menos nocivo para vivir. Así que, como con el destino, cada quién decide si lo acepta o se resiste a él.

Natalia Castillo Verdugo

Investigadora y crítica de arte contemporáneo

LA FATALIDAD Y LA COMPASIÓN

Más que emocionar, Roger Ballen es un artista que conmociona. Cada fotografía suya es un revulsivo que sacude la sensibilidad del burgués egoísta que todos llevamos dentro, que cuestiona la ansiosa búsqueda de confortabilidad que es el motor de la economía y del ideal de vida occidental. El artista es un subversivo que escupe a la cara de la prepotencia establecida como normalidad mundial. Ballen es sudafricano de Johannesburgo, pero la miseria y la abyección que esta exposición de fotografías suyas ofrece a nuestra consideración no deriva del *apartheid*, sino que es inherente a los débiles, los tarados, los postergados o arrojados a las inmundicias, sean niños o ancianos, blancos o negros, hombres o mujeres de todo el mundo. Las infraestructuras de las cloacas de la pobreza son muy semejantes mundialmente, hablan el mismo lenguaje de resignación, desespero, ausencia, miedo, anhelo de ternura, simbiosis con el mundo alemán, degradación tolerada pacíficamente como un hecho natural, como el calor y el frío.

La exposición de Roger Ballen lleva el título de *Fate*, sino, fatalidad, destino. Es el *fatum* de los latinos o la *ananké* de los griegos, lo inevitable a que están sometidos hasta los dioses, que pesa como una losa sobre la condición humana. Esta es la primera y lacerante impresión que ofrece esta serie de 35 fotografías. Sin embargo cada imagen provoca en el espectador que mira sin prisas unos interrogantes diferentes. Una extraña belleza de luz y de premeditada composición redime a cada fotografía del peso que conlleva, y nos sugiere una dimensión escondida de inocencia que solicita una mirada compasiva en el sentido más fuerte y original de la palabra: *com-padecer* (padecer con), compartir los sufrimientos, porque en el destino de la humanidad todos somos solidarios unos de otros. La economía sumergida del dolor, de una u otra manera, ahora o después, es común para toda la humanidad.

Si la belleza redime, la compasión santifica. Los ojos compasivos que miran con ternura a estos sujetos lacerados en su entorno vil, destartado y sucio, inyectan en estos seres una dimensión de gracia que supera el peso de la fatalidad y de la *ananké*. En la medida en que pueden ser receptáculos de amor de quien los mira con ojos de ternura, los pobres y degradados pueden convertirse en sujetos que aman a sus connaturales. Aquella economía sumergida del dolor, por la vía de la compasión, puede ser transfigurada en una nueva economía universal de amor que sana las heridas y las convierte en gloriosas. Os invito, pues, a ver la exposición de Roger Ballen con unos ojos bien abiertos a la dura realidad humana, unos ojos que indagan, ojos afinados que buscan afinidades, ojos compasivos que nos hacen crecer en humanidad.

Josep de C. Laplana

Director del Museo de Montserrat

WE COME FROM THE NIGHT

Destiny is a word which sometimes conjures up the idea of good fortune and sometimes bad. In addition, it is a striking, provocative word, which is one of the most noteworthy characteristics of *Fate*, an exhibition which brings together 35 photographs from the most representative series of the artist and photographer Roger Ballen (New York, 1950), who is noted for portraying the strange and almost monstrous reality of the inhabitants of rural and suburban areas of South Africa.

This is an exhibition that invites the viewer to confront the dichotomy inherent in this term. Roger Ballen takes the cards, shuffles them and invites us to play. What is the game? Everyone can choose their own, because his pictures are inclined to reflect on everything. Ballen gives us the data and then everyone develops their own meaning from them.

It is difficult to determine where Roger Ballen's photographic universe begins and where it ends, but there is a definite coexistence of pain and hope in his work. His exploration, which is not so much creative as human, has led him to develop different series, each more abstract than the one before, in which people, objects and animals build disquieting and magical relationships, with a prominent representation of the absurd, a discourse on the fate that lives and dies in the eyes of the inhabitants of these suburbs, day after day.

Taking pictures is a science and an art which Ballen understands very well. Since the age of 13, when his mother was hired as a graphic editor for the Magnum agency, he has been in contact with photography. It was a passion that grew as the years went by and which, eventually, when his studies as a geologist took him to South Africa in the 1980s, reached maturity. Thus came about the starting point of a career that currently spans forty-five

years and which has resulted in one of the most moving, unique and distinctive bodies of photographic works in recent years throughout the world.

Roger Ballen is a miner who concerns himself with digging into the deeper parts of the human mind so as to generate “strong psychological statements”, as he put it in one of his latest interviews. This is why the meaning behind his work is complex but at the same time sufficient for each of us who encounters it to understand that he is an artist who does not follow the general parameters of art, but rather establishes his own.

He has created his own world, he lives there, and with his pictures he has made a door so as to invite us to see that world, which is so crippling and exquisitely strange, and which does not go unnoticed but rather becomes installed inside those who see it. He compels us to open our eyes and be aware of what lies beyond the walls. With the uniqueness that characterises his work, he portrays a version of the human condition which is so disturbing that trying to understand the true meaning of reality, or even, of beauty, becomes a revelatory experience.

Roger Ballen uses the skills of a speaker or writer to evoke emotions and feelings through his photographs, which are always square and in black and white. His work has enabled us to understand that we come from the night and always go back to it with a clearer idea of what fate is. He is a man who does not like to think in words, but who has established a body of work that is presented to us as a statement and also afforded a beauty so sublime that, contradictorily, it makes the world appear a less harmful place to live in. So, as with destiny, everyone has to decide whether to accept or resist it.

Natalia Castillo Verdugo

Researcher and contemporary art critic

FATE AND COMPASSION

The artist Roger Ballen does not merely stir his audience, he moves them. Each of his photographs manages to rattle the bourgeois lying within us and challenges our quest for comfort, the motor of our economy and the very foundation of the Western lifestyle. He is subversive, spitting in the arrogance of today's world that seems to be the norm. It is true that Ballen is South African and from Johannesburg, yet the misery and despondency in this exhibition does not belong to *apartheid*. It belongs to the weak, the sick, the marginalized and the abandoned living on the edge throughout the world, whether they are young or old, black or white, men or women. The inner workings of the sewers of poverty are very much alike the world over, speaking the same language of resignation, despair, absence and fear. The craving for tenderness, the symbiosis with the animal world and the peacefully tolerated degradation are like acts of Nature, like the heat or the cold.

Fate is the name of Roger Ballen's exhibition, one of destiny and omens. From the Latin *fatum* or the Greek *ananké*, it is what is inevitable to all, even the gods themselves. It weighs heavily on the human condition, which is the striking first impression one takes from the series of 35 photographs. Still, each image raises various questions in the minds of those lingering over them: a strange beauty in their light and carefully arranged compositions that gives gravitas to each image, providing us with insight into a hidden dimension of innocence calling for compassion in the strongest and most original sense of the word: *co-passion*. We share the suffering, because that is the destiny of humanity, we all are supportive of each other. This underground economy of suffering, in one way or another, is common to all humanity.

If beauty redeems, compassion sanctifies. Compassionate eyes, which tenderly look upon

these subjects lacerated by their ramshackle, run-down surroundings, inject these beings with a dimension of grace that outweighs their fate and *ananké*. Insofar as can capture the love from those who gaze upon them with tenderness, the poor and downtrodden transform into subjects who are loved by their fellow humans. The underground economy of suffering can be altered by compassion to become a new universal economy of love that cures their wounds and glorifies them. It is our desire that you see this exhibition of Roger Ballen's works with eyes wide open to the harsh human reality, piercing eyes to sharpen affinities and compassionate eyes that cause us to believe in humanity

Josep de C. Laplana

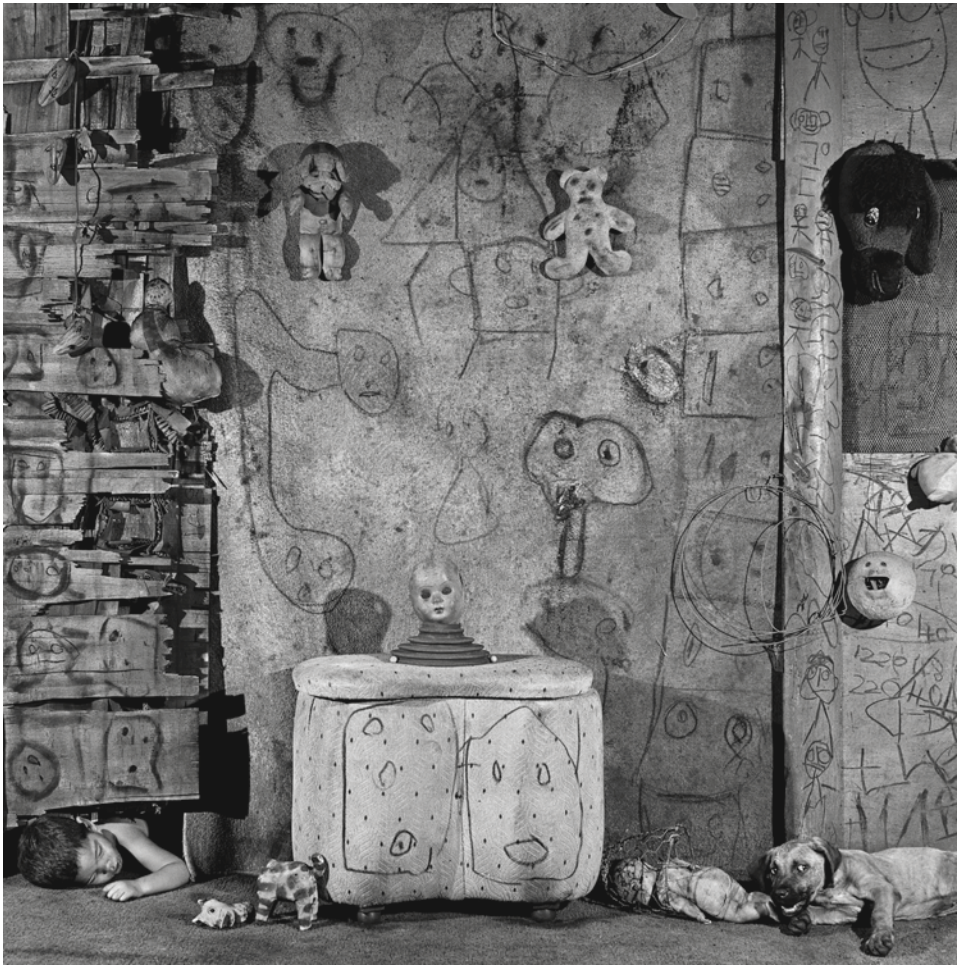
Director of the Montserrat Museum

Bite, 2007

Bitten, 2004

Boarding house, 2008

Confinement, 2003

Study of boy and plant, 1999

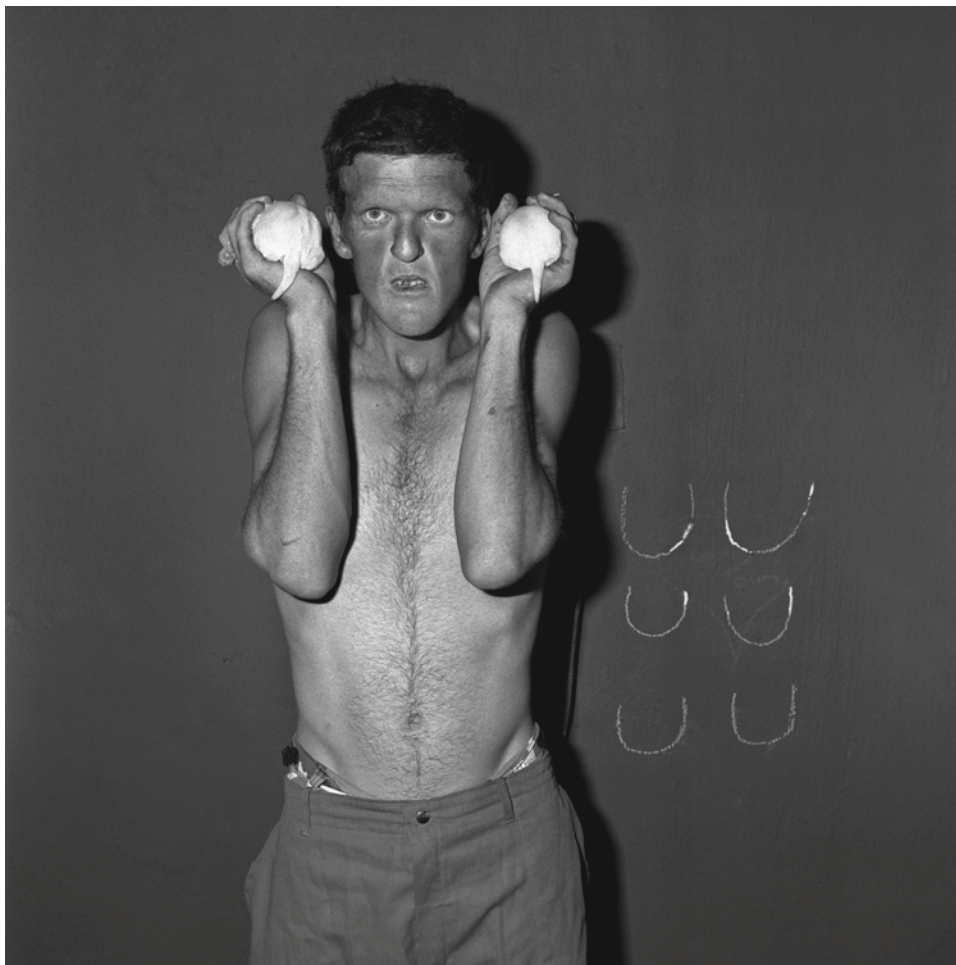
Mimicry, 2005

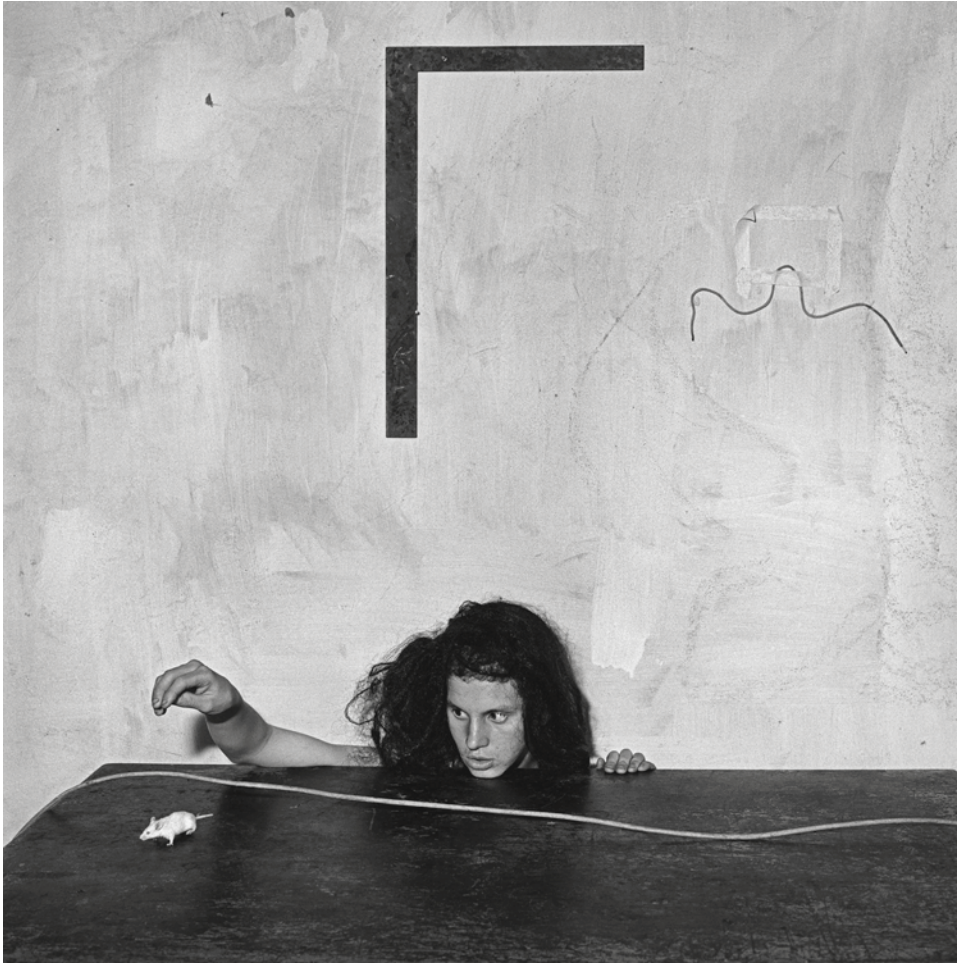
Guardian, 2001

Prayers, 2011

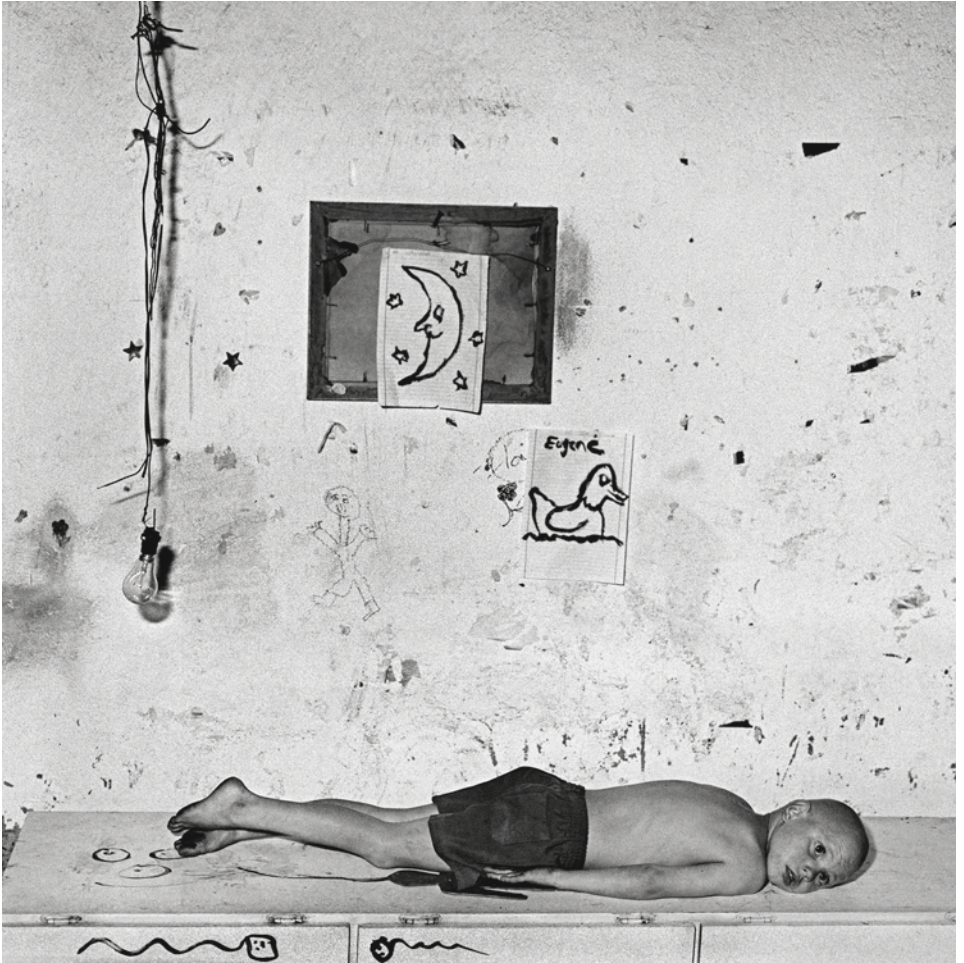
Stefanus, 2001

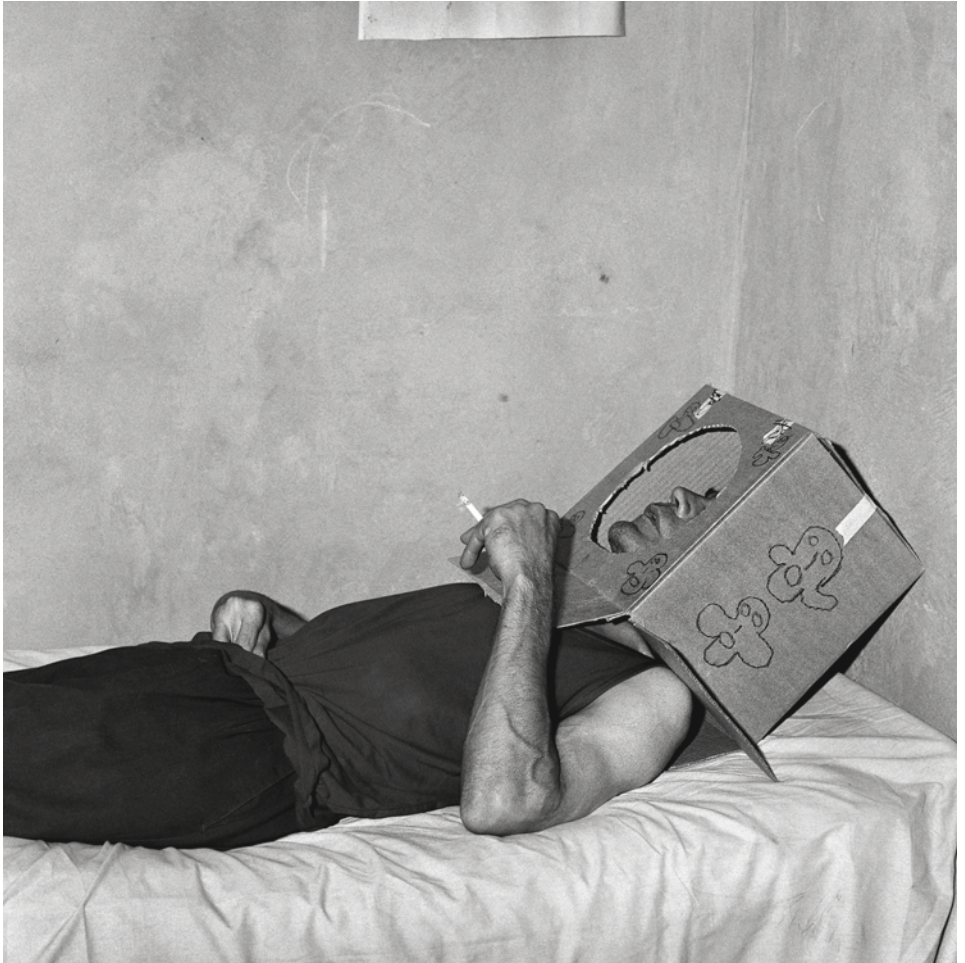
Scurrying mouse, 2001

Sullen, 2002

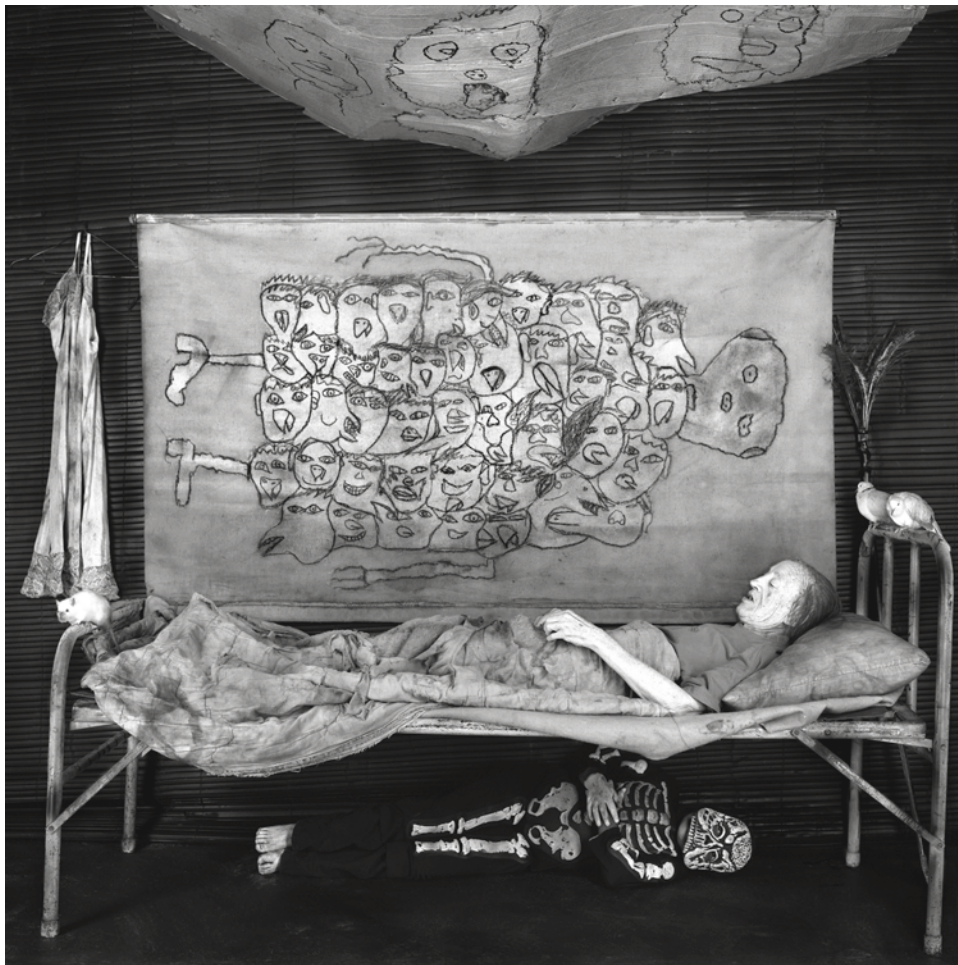
Under the moon, 2000

Recluse, 2002

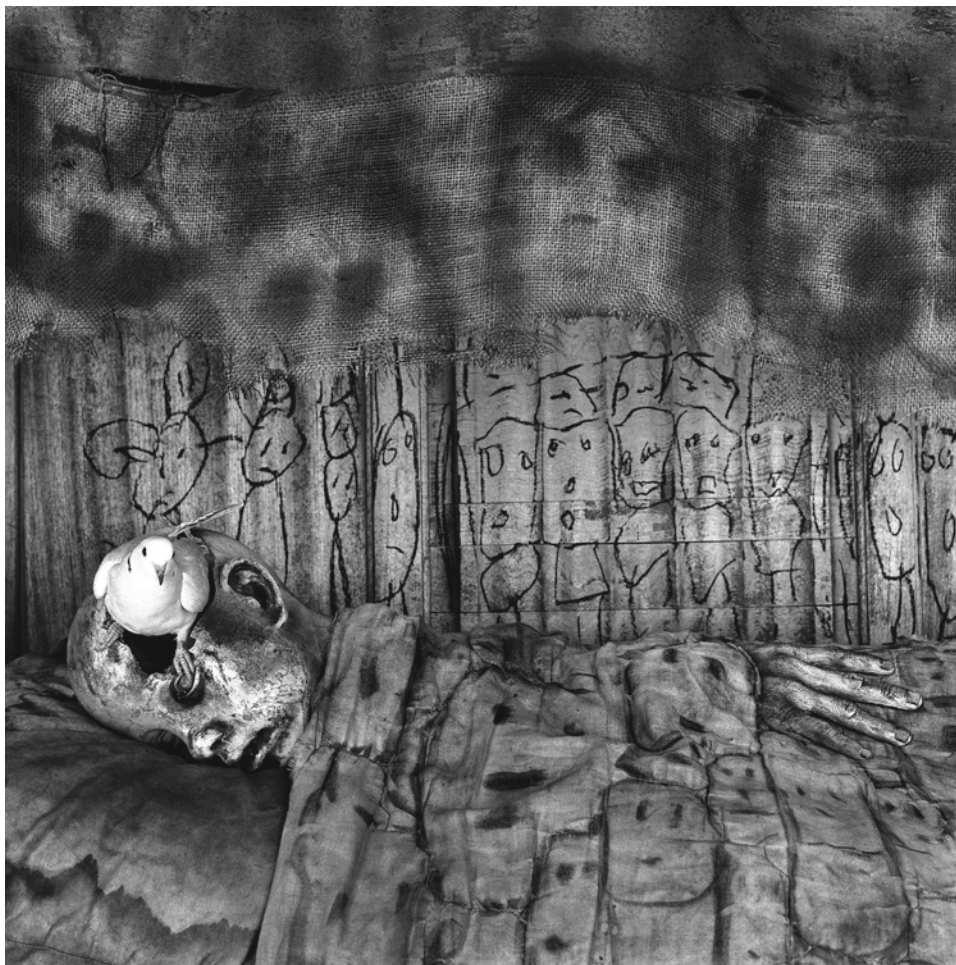
Scavenging, 2004

Memento Mori, 2012

Descent, 2010

Deathbed, 2010

No Way Out, 2010

Roger Ballen ha exposat arreu del món, amb exposicions individuals a la Bibliotheque Nationale de París, el Victoria and Albert Museum de Londres, el Centre Pompidou de París, el MOMA de Nova York, el Centro de Arte Reina Sofía de Madrid i la Gagolian Gallery de Nova York.

Roger Ballen ha expuesto por todo el mundo, incluyendo exposiciones individuales en la Bibliotheque Nationale de Paris, Victoria and Albert Museum de Londres, el Centre Pompidou de Paris, el MOMA de Nueva York, el Centro de Arte Reina Sofía de Madrid y la Gagolian Gallery de Nueva York.

Roger Ballen has exhibited around the world, including solo shows in the Bibliotheque Nationale, Paris; Victoria and Albert Museum, London; Centre Pompidou, Paris; Museum of Modern Art, New York; Centro de Arte Reina Sofía, Madrid, and Gagolian Gallery, New York.

Collections (selection)

- Art Gallery of South Australia
- Berkeley Art Museum, California
- Centre Georges Pompidou, Paris
- Durban Art Gallery, Durban, South Africa
- Fotomuseum, Munich, Germany
- Hasselblad, Gothenburg, Sweden
- Johannesburg Art Museum, South Africa
- Museum of Art, Louisiana
- Maison Europeene de la Photographie, Paris
- Museet for Fotokunst, Denmark
- Museo Nazionale della Fotografia, Brescia, Italy
- Museum Folkwang, Essen, Germany
- Museum of Contemporary Art, San Diego
- Museum of Fine Arts, Houston, Texas
- Museum of Modern Art, New York
- National Gallery, Cape Town
- Spencer Art Museum, Kansas, USA
- Stejelijk Museum, Amsterdam, The Netherlands
- Victoria and Albert Museum, London

© de les fotografies: Roger Ballen

© dels textos: Natalia Castillo i Josep de C. Laplana

Organització: Museu de Montserrat i Galeria Senda

Coordinació: Raül Maigí

Disseny gràfic: Víctor Oliva

Impressió: ELECÉ

D.L.: B 19334-2015

ISBN: 978-84-606-9918-7

Juliol de 2015

Fotografia de coberta: Roger Ballen. Confinement, 2003

Fotografia de contracoberta: Roger Ballen. Deathbed, 2010

